Štev. 306 TRST, sobota 5. novembra 1910 Tečaj XXXV

IZHAJA VSAK DAN
tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj.
Posamične štev. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nvč. (10 stot.).
OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolona. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm, osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inseratni oddelek uprave „Edinosti". — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti".
Plačljivo in utožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost" za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA
za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira.
Naročnina za nedeljsko izdanje „EDINOSTI" stane: za celo leto Kron 5·20, za pol leta Kron 2·60.
Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo.
Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.
UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom)
Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost". - Natisnila Tiskarna „Edinost" vpisana zadruga z omejenim poroštvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti štev. 18.
Poštno-hranilnični račun št. 841·652. TELEFON št. 11-57.

Politično društvo „EDINOST"

sklicuje

javna shoda

za JUTRI 6. nov.

in sicer

1) Za Barkovlje in Greto ob 10. in pol predpoludne v „Nar. dom" v Barkovljah.
2) za 4. uro popoludne v „Konsumno društvo" v Lonjerju.

DNEVNI RED:

„Ljudsko štetje".

Z ozirom na velevažnost teh shodov, vabi podpisani na obilno udeležbo.

ODBOR
Polit. društva „Edinost".

Za bližajoče se ljudsko štetje

31. decembra 1910

prireja podpisano „Politično društvo „EDINOST"

tečaj

za one društvene zaupnike in prijatelje, kateri bodo hoteli pomagati našemu slovenskemu ljudstvu v mestu in okolici z nasvetom in dejansko pomočjo pri izpolnjevanju naznanilnic.

Vsi oni, ki so dobre volje pomagati pri delu naj se udeležé

danes

zvečer od 8. do 9. ure v dvorani „Tržaškega podpornega in bralnega društva", ulica Stadion št. 19 I. nadstropje. Tečaj se bo po potrebi še ponavljal.

ODBOR
Polit. društva „Edinost".

Društvo jugoslovanskih želez. uradnikov in Zveza jugoslov. železničarjev

sklicujeta

danes 5. novembra 1910 ob 8. zvečer

v „Narodnem Domu" v Trstu

javen shod

ŽELEZNIČARJEV

s sledečim dnevnim redom:

1) Draginjske razmere v okrožju tržaškega c. k. železniškega ravnateljstva.
2) Primerni predlogi za personalno komisijo, ki je sklicana za 21. t. m.
3) Slučajnosti.

ŽELEZNIČARJI! Resni časi teškega življenja Vas kličejo na branik Vaših zahtev prav vse! Povzdignimo vsi svoj glas in odločno nastopimo, da si priborimo, kar nam gre primerno našemu delu, naši službi.

BRZOJAVNE VESTI.

Kongres avstrijskih mest.

DUNAJ 4. Danes je bil v veliki dvorani mestne hiše otvorjen kongres avstrijskih mest. Dunajski župan dr. Neumayer je pozdravil vdeležitelje in se je v svojem nagovoru spominjal dr. Luegerja. Predsednikoma sta bila izvoljena lvovski župan Knichcinski in solnograški župan Berger.

Sestanek ruskega carja s cesarjem Viljemom.

WILDPARK 4. Ruski car je s posebnim vlakom dospel na postajo ob 10. uri predpoludne. Na kolodvoru so pozdravili carja: cesar Viljem, cesarski princi, državni kancelar Bethman-Hollweg, državna tajnika Kiderlen-Wächter in Tripitz, vojni minister, členi ruskega poslaništva in drugi. Pozdrav obeh vladarjev je bil prisrčen. Vladarja sta se potem v štirovprežni kočiji spremljana od eskorte odpeljala v novo palačo.

Novo francosko ministerstvo.

PARIZ 4. Uradni list je priobčil dekrete s katerimi so imenovani novi ministri.

PARIZ 4. Ministri novega kabineta se sestanejo jutri, da določijo besedilo vladne izjave, ki jo podajo v zbornici.

PARIZ 4. Program novega kabineta bo obsezal iste reforme, kakor oni, ki ga je Briand razvijal po zadnjih parlamentarnih votitvah. Od tega programa se razlikuje le toliko, da napoveduje odredbe, ki se zdijo potrebne vsled štrajka železničarjev. — Ministerski predsednik Briand je izjavil, da so glede programa vsi ministri popolnoma sporazumni.

PARIZ 4. Novo ministerstvo je sestavljeno: Briand predsedstvo in notranje stvari; Pichon unanje stvari: general Brun vojna; podadmiral Bone de Lapeyrere vojna mornarica; Puech javna dela; senator Girard pravosodje; Dupuy trgovina; Klotz finance; Raynaud poljedelstvo; posl. Jean Morel kolonije; Maurice Faure uk; Lafferre socijalna oskrba. Vsi državni tajniki se menjajo, izvzemši Dujaudin-Beaumetza, ki je prijatelj Briandov.

Srbija.

BELIGRAD 4. Predpoludne je bil o stanju prestolonaslednika Aleksandra izdan nastopni buletin: Prestolonaslednik je prespal noč mirno. Subjektivno stanje bolnika je bilo zjutraj dobro. Temperatura 38·4, utripanje 88, dihanje 20.

Kitajska dobi parlament.

PEKING 4. Danes je bil objavljen cesarski edikt, glasom katerega bo parlament, ki bo obstojal iz dveh zbornic, otvorjen v treh letih.

Kolera.

RIM 4. V zadnjih 24 urah so v nappoljski pokrajini obolele na koleri štiri osebe, tri so umrle, v Apuliji je obolelo 5 oseb, na Siciliji in v rimski pokrajini po ena oseba obolela, pa ena umrla.

BUDIMPEŠTA 4. — Ministerstvu za notranje stvari je došlo poročilo, da je v v komornski županiji obolela na koleri ena oseba, v Peterevi (bačka županija) je ena oseba umrla, v Čabli (bačka županija) sta oboleli dve osebi.

Na pogorišču -- komedijaši in hujskači!

Zadnja tri desetletja pomenjajo za našo Istro dobo gigantskih borb med istrsko rajo in nasledniki beneške oligarhije. Kdor je sodoživljal te borbe in jih gledal z lastnimi očmi, ali pa celo osebno sodeloval v njih, ne bo oporekal njim, ki to dobo označajo kakor dobo herojiških bojev.

In dogodki v zadnjem, radi italijanskih nasilstev mahoma zaključenem zasedanju dež. zbora istrskega so prinesli našemu trpinčenemu in izmučenemu narodu v Istri preresen memento, naj v doglednem času nikar ne pričakuje oddihljaja, ker ta težki boj za človeka in naroda dostojno življenje še davno ni izvojevan.

Kar se je godilo v zadnji seji, ki je prinesla zaključenje deželnega zbora istrskega — tega menda ne treba ponavljati, ker je gotovo še v živem spominu vsakomur. Zato konstatujemo le na kratko: deželni odbor, zborični predsednik in italijanska večina so hoteli — očividno po dogovorjenem in proračunanem načrtu — na nelojalen in zavraten način izsiliti vnebovpijočo krivico na škodo siromašnega naroda in itak že desolatnih financij sestradane in na vseh poljih po krivdi gospodovalne oligarhije zanemarjene dežele.

V dosego svojih namenov so izdelali nekak „gospodarski program", ki naj bi se svojim simpatičnim naslovom slepil javnost in vladne faktorje in ob enem *tvoril past, v kateri naj bi se hrvatsko-slovenski poslanci ujeli.* Na povspeševanje gospodarskih koristi dežele seveda niti mislili niso, ampak ta „gospodarski program" je imel biti le „španska *stena*", za katero so hoteli doseči svoje sebične namene. Predvsem pa jim je šlo za rešitev svojcev-posamičnikov od obvez, ki so jih vsprejeli radi skrahirane koperske razstave. *To so hoteli zavratno doseči, ne da bi morali odstopiti le en sam las od svoje politične moči in narodne hegemonije ter* **izpolniti tiste obveze, ki so jih pogodbeno akceptirali v kompromisu za volilno reformo!**

To je bil resnični namen s tistim „gospodarskim programom": naši naj bi le dalje čakali na izpolnitev najelementarnejih narodnih, političnih in kulturnih postulatov, gospoda Italijani pa naj bi dobili od dežele — težkih tisočakov!

O tem peklenskem naklepu je napisala „Naša Sloga" in priobčil tudi nemški „Polaer Tagblatt" to-le sodbo:

„Hrvatsko slovenski poslanci so pogodili takoj položaj; razkrili so bliskoma peklenski načrt, ki ga je hotela nasilno in zvijačno izvesti italijanska večina s pomočjo popustljivega in neodločnega (Ali samo to? Nam se zdi, da njegova krivda sega dalje. Op. ured. „Edinosti") predsednika. Hrvatsko-slovenski poslanci so hipoma prekrižali ta zviti načrt — hitro, nepričakovano, da so bili italijanski poslanci za trenotek kar osupneni. Prevara se ni posrečila, *na čemer je zahvaliti edino-le odločnost in brezobzirnost hrvatsko-slovenskih poslancev.* Da so se ti dali prevariti in preslepiti, **bi bila deželna blagajna za 50.000 kron ubožneja,** kateri znesek bi moralo deloma pokriti tudi naše ubožno ljudstvo. Odvrnili so od ubogih davkoplačevalcev veliko zlo, na čemer jim mora biti hvaležen sleherni pravični in pošteni Istran".

In ker se jim ta zločin na javni blaginji ni posrečil, je italijanska večina v svojem besnilu izvršila drug, še huji zločin: na parlamentarnem dostojanstvu, na principu ustavnosti in na principih človeške civilizacije in humanitete. Pustili so v zbornico sodrgo z galerije, pozivajoč jo na pobojstva, *da bi tako brahijalna sila tn teror razbojnikov ovirala zakonito izvoljene zaštopnike naroda na vršenju svojih parlamentariških dolžnosti in pravic!!*

Peklenskemu, a ponesrečenemu načrtu je sledilo peklensko maščevanje zopet nad javno blaginjo v deželi. Kakor žejni po kaplji vode hrepeni dežela po plodnem zakonodajnem delu v povzdigo kulture in melijoracij na gospodarskem polju. Zato pa tudi hrepeni, *da italijanska večina vendar enkrat ustvari neizogibni predpogoj za tako delo z revidiranjem svojega vnebovpijoče krivičnega postopanja nasproti večini v deželi in zastopajoči jo manjšini v deželnem zboru in odboru.* Kdor res hoče plodonosnega dela v deželnem parlamentu, mora v prvi vrsti hoteti ta neizogibni predpogoj!

A kaj so storili signori? Ko so se svojim nasiljem in svojimi vandalstvi porušili vse nade do delovanja deželnega zbora in so ostale le razvaline vseh nad vseh pošteno mislečih ljudij, ko je dežela žalostjo in gnjevom v duši gledala ta prizor pogorišča deželne uprave: so signori s tega pogorišča izdali nekak proglas na volilce, v katerem govore o *škodah, ki jih je provzročila deželi — slovanska obstrukcija!!* V tem proglasu tirajo signori svojo brezobraznost tako daleč, da slovansko manjšino dolže nasilstev in gazenja parlamentarnega dostojanstva — ono manjšino, nota bene, *na katero so oni, signori iz večine, poslali v zbornico druhal s pozivom: mazzéli,* katere druhali voditelj je v svoji nesramnosti šel tako daleč, da je sel na mesto predsednika in s tem zalučal polne pesti blata na svetost parlamentarizma, čemur so poslanci večine — ploskali! Le taka brezobraznost, ki ne pozna več rdečice srama, je mogla producirati nadaljno trditev, *da so jezikovne zahteve manjšine pretirane in da Slovani nočejo priznavati pravic Italijanov.* Zopern, ostuden prizor to: vsega siti očita lačnemu... nestrpnost in nenasitnost! V tej brezobraznosti lažejo signori dalje, da oni so za pravičen sporazum, in da le proti njihovi volji pride za Istro doba novih bojev, ki jih oni niso hoteli.

Ta glas italijanskega deželnozborskega kluba ostaja dosleden svojemu nebotičnemu hinavstvu tudi v svojem zaključku, kjer s farizejsko in komedijaško pozo alarmira laške volilce, da oni, signori, bijejo boj *za gospodarsko bodočnost dežele in narodno čast Italijanov!*

Narodno čast italijanstva?! Je-li ta res že tako nizko padla, da smejo kakor nje jedini reševatelji nastopati ljudje, ki zagrešajo najhuja parlamentarna nasilstva in gaženja ustavnih institucij!

Sicer pa: kakor ni nikogar, ki pozna psiho te italijansko istrske oligarhije, nimalo presenetil njihov brutalni in obenem zavratni nastop v deželnem zboru, tako ni tudi presenetil njihov nastop po storjeni nespodobnosti — njihov apel na volilce. Komedijastvo jim je v krvi. Najprej so provzročili požar, a potem so na pogorišču javne blaginje in življenskih interesov dežele in ljudstva uprizorili komedijo, — hinavstvo, ki nas sicer — kakor rečeno — ne preseneča, pač pa se mora vsakemu dostoj-

PODLISTEK.

Hrepenenje.*)

Ljubavna zgodba.

Dobra gospa Jedlička, Idunina gospodinja, je čakala vsa v skrbeh na svojo varovanko v veži.

„Slišala sem voz zapeljati pred hišo in takoj sem si mislila: da to utegnete biti vi, gospica. Je že deset proč... ste bili gotovo v gledališču?"

„Ne, stanovanje sva iskala, je našla in najela; potem sva večerjala, pila šampanjca, — pomislite!... V vozu sem spala in sedaj..."

Gospa Jedlička je z gorečo lučjo pred Iduno stopila v sobo in postavila luč na mizo. Svetel odsvit je padel na steno in obsvetil oni risani portré prejšnjega najemnika.

„Saj to je vendar..." Naslednje besede so obtičale Iduni v grlu. V sliki je spoznala onega mladega moža, čegar poteze so se jej zdele tako znane in čegar pogled je počival tako smelo na njej.

„Kako se je zval vaš najemnik?" je vprašala, kazaje na sliko, z igrano ravnodušnostjo.

„Gospod Vran, Rado Vran."

„Rado Vran," je ponovila Iduna tiho.

Začela se je slačiti. Nikoli še je ni ta slika motila pri tem, sedaj pa jej je bilo sitno. Prijaznim pozdravom je poslala gospodinjo ven, ugasnila luč, in smuknila v temi v postelj. — — —

S težko glavo se je prebudila drugo jutro, nezadovoljna sama s seboj. Mislila je na prejšnji večer, na bedastoče, ki jih je govorila... In obšel jo je lahek sram. Spomnila se je tudi stavka:

Tako kakor sem sedaj, sem vedno! in še bolj se je sramovala. Morda je s tem izrekla resnico, toda to gotovo ni bilo najboljše njene naravi, kakoršna se je pokazala tedaj... Sedaj se je tudi spominjala, da Delten ni skoro nič pil. Trezen, hladne krvi jo je poslušal, opazoval in živo seciral s svojim treznohladnim razumom. Spominjala se je tudi, da ni govoril kakor druge dneve, da, molčal je skoro ves večer — ona pa se je udajala vsej otročji veselosti in fantastični brezmiselnosti svojega bitja. Bila je tako razburjena in tako divja, da je hipni pogled tujca vzvalovil njeno kri in da so se jej ob pogledu na njegovo sliko vzbudile nečiste misli...

Dnevna svetloba jej je bila neprijetna; potegnila je še enkrat odejo preko glave.

Samo da ne bi bilo treba nikogar videti, ne vstati, kar bolna se narediti!...

Kako naj stopi danes pred Deltena? Kaj naj mu reče po vsem, kar je bilo včeraj?! — In kakor mal otrok si je mislila sama pri sebi:

„O, da bi se danes le kaj zgodilo, da ne bi prišel Delten!"

Ravno tedaj je potrkala gospa Jedlička na vrata, prinesla kavo in se šalila dobrovoljno z Iduno, ki jo je potegnila malo preko navadne ure.

„Sedaj pa le ven iz gnezda, ptičica, da bo soba pospravljena, predno pride gospod doktor."

Iduna je ubogala, kajti nepospravljena soba je bila zanjo nekaj groznega. Tudi ona sama bi se gotovo bolje počutila, ko bi bila le enkrat umita, pravilno počesana in opravljena v tesnejo obleko.

Tako je tudi bilo. Samo vsled strahu in vsled prenapete, pretirane senzitivnosti je zavladala zopet sama nad seboj. Ako pride Delten, hoče biti še bolj prijazna nasproti njemu; on ne sme imeti utisa kakor da je včeraj govorilo iz nje samo vinsko razpoloženje.

In kakor je želela še pred četrt ure, da ne bi prišel, tako si ga je sedaj zaželela in zahrepenela po njem...

Njeno razmerje do njega v njegovi odsotnosti je bilo nekaj vedno menjajočega se, vznemirjevalnega, nekak trajen odpor proti moči, katere neposrednemu vplivu se ni mogla izogniti.

Ko je uro pozneje nezadovoljna in nestrpna slonela pričakovaje na oknu, je zapazila tam pred vilo črn mrtvaški voz. Dva v črno opravljena moža sta hodila pred hišo gori in doli...

Iduno je obšla slutnja, da se je pripetilo nekaj tragičnega... Pritisnila je čelo tesno ob šipo, da bi videla vse, kar se bo tam vršilo.

Kmalu na to je videla, kako so stopili iz vrta možje, noseči črno krsto. Med njimi je spoznala tudi — Deltena. Bil je gologlav; njegovi črni lasje in njegova dolga črna suknja so vihrali v vetru. Njegovega izraza ni mogla spoznati iz take daljave, ampak po načinu, kakor je spustil krsto s svoje rame na voz, je ležalo nekaj tako samoumevnega, da se je z grozo in gnjusom obrnila vstran in stopila od okna v sobo.

In tedaj je spoznala, kaj jo je vedno odbijalo s tako silo od njega: pomanjkanje človečnosti. Zdel se jej je kakor matematičen problem, tako izmodrovan in neizprosno konsekventen.

Zakrila si je obraz z rokama in vstrajala dolgo tako... ne da bi se ganila,... z divjim, globokim odporom v srcu, pripravljena nastopiti kakor tožiteljica moža, ki si ga je izvolila za svojega vodnika in sodnika.

(Pride še).

nemu in čustvenemu človeku gnusiti v dno duše!

Češko-nemška pogajanja.

Iz Prage prihajajo zopet *ugodneja poročila* o teku češko-nemških spravnih konferenc. Te vesti se glase, da bržkone vendar pride do sporazuma glede spremembe dež. reda, v smislu, da bo potrebna kvalificirana večina v glasovanjih o narodnih vprašanjih in glede nameščanja uradnikov po posebnem ključu.

Predloga o rabi jezikov pri avtonomnih oblastih, dalje predloga o manjšinjskih šolah in predloga o narodni omejitvi pa bodo izročene permanentni komisiji.

Dnevne novice.

Novi hrvatski sabor. V novem hrvatskem saboru je od izvoljenih poslancev 65 Hrvatov, 22 Srbov in 1 Nemec. Po poklicu je 33 odvetnikov, 13 svečenikov, 5 vseučiliških profesorjev, 2 poslanca sta lekarnarja in trije so zdravniki. En poslanec je Žid.

Slovansko gibanje v Srbiji se širi čimdalje bolj. V Belemgradu so ustanovili „Srbsko-ruski krožek“, kateremu stojijo na čelu najnaprednejši srbski državniki in politiki. Ta krožek organizuje „slovanske dneve“ s književno in narodopisno razstavo. Izključena je vsaka politika. Prvi dan bo posvečen Rusiji.

Znani belgijski socijalist Vandervelde je te dni v Budimpešti govoril o narodnem vprašanju v Belgiji. Pri tem se je dotaknil tudi narodnega vprašanja v Avstro-Ogrski in se odločno zavzel za narodno enakopravnost. Omenjal je tudi, da imajo Slovaki popolno pravico do svojega jezika v vsem javnem življenju, kar je bilo za poslušalce — skoraj same Madjare — še precej hud poper. Predavanja se je udeležila najodličneja družba budimpeštanska.

Za 2,000.000 K ponarejenih znamk zaplenjenih. Iz Peterburga poročajo: Policija je konfiskovala pri nekem trgovcu veliko množino obrabljenih ruskih pismenih znamk, ki se cenijo na dva milijona kron. Trgovec je prodajal znamke nekemu konsorciju v Varšavi, ki je že več let odstranjeval z znamk pečate ter jih potem prodajal kot nove. Trgovca, kakor tudi sleparje v Varšavi so zaprli.

Novi krški (celovški) škof. Nemški listi poročajo, da je solnograški nadškof dr. Katschthaler imenoval posvečenega škofa solnograškega dr. Baltazarja Kaltnerja knezoškofom v Celovcu. Če je vest resnična, potem so sedanjega celovškega škofa dr. Kahna kar na kratko odstavili.

Združene države bodo anektirale Panamo. Iz New-Jorka poročajo: Predsednik Taft obišče po volitvah v New-Jorku dela v panamskem kanalu. Splošno mnenje je, da bodo morale Združene države vsled odnošajev v Panami anektirati to republiko.

Priznatev portugalske republike. — Londonskemu „Timesu“ poročajo iz Lizbone, da so ameriški, francoski, nemški, angleški, italijanski in španski odposlanci dobili od svojih vlad nalog, naj priznajo začasno portugalsko vlado.

Bivši sultan Abdul Hamid se baje bliža svojemu koncu. Njegova bolezen je postala resna, tako, da je v najkrajšem času pričakovati njegove smrti.

Proti uvedbi strelnih vaj na srednjih šolah. V Pragi se je vršil občni zbor čeških profesorskih društev, na katerem je bila vsprejeta resolucija, naperjena proti namerovani uvedbi strelnih vaj na srednjih šolah.

Deželni zbor tržaški.

Sinočnji seji dež. zbora je predsedoval nam. dež. glavarja dr. Richetti, ki je otvoril sejo ob 7. uri.

Posl. dr. Pincherle je stavil na justičnega ministra interpelacijo radi razmer pri dež. in trg. sodniji, kjer se je v zadnjih letih povečalo delo za 3—4 krat, dočim je ostalo število sodnikov isto kakor preje, ter radi razmer, ki vladajo v zaporih v ulici Tigor, kjer se postopa z jetniki, ki se nahajajo v preiskovalnem zaporu, kakor da bi bili že obsojeni in ker se osebe, ki so v preiskavi radi političnih činov, zapira skupaj z navadnimi zločinci.

Sprejet je bil proti glasovom socijalistov zakonski načrt glede oprostitve osebnodohodninskega davka od občinskih in deželnih doklad.

Sprejet je bil enoglasno zakonski načrt, ki podaljšuje veljavo zakona o pogojzdovanju Krasa v okolici, ki poteče z letom 1912, za daljnih 15 let.

Sprejeta je bila neka premembra § 39 (pristojbine za gasilce), dež. zakona o policiji proti požarom. Kakor 5, 6 in 7 točke dnevnega reda so bile sklepni računi šolskega fonda za leto 1908 in 1909 ter proračun istega fonda za l. 1911.

Posl. dr. Wilfan je izjavil, da bodo Slovenci glasovali proti vsem trem točkam, v znak protesta radi zanemarjenja slovenskih potreb.

Posl. dr. Mrach je izjavil, da je dr. Wilfanova trditev neutemljena. Pravi, da je v trž. okolici bolje poskrbljeno za ljudsko šolski pouk kakor v Kranjski.

Posl. dr. Wilfan: Ker je dr. Mrach že navedel kakor primero Kranjsko, omenja govornik, da oni Slovani, ki prilomastijo sem iz Kranjske, da bi poslovenili ta naš, povdarjam naš, je opomnil govornik ironiški, italjanski Trst, znajo brez izjeme čitati in pisati, dočim so prebivalci starega mesta večinoma analfabeti. Sicer pa Slovenci niso le v okolici, ampak tudi v mestu. In za te mesto sploh nič ne stori. Sklicuje se večkrat na razsodbe upravne sodnije, ki da nam ni priznala pravice do šole v mestu. Ali katera sodnija je priznala Italijanom pravico do univerze v Trstu? Oni zahtevajo to na podlagi naravnega prava in to zahtevajo tudi Slovenci, a ne visoke, ampak le narodno ljudsko šolo. Da so Slovenci tu, so dokazali pri administrativnih volitvah leta 1909. Oni imajo torej pravico zahtevati šole, katere jim pa odrekate, in kljubu vaši toli hvalisani civilizaciji. (Klici: Split). Da, tudi o Splitu bi se dalo govoriti. Mi imamo pri Sv. Jakobu slovensko šolo, katero obiskuje 1000 (dr. Ribař: 1500) torej 1500 otrok. To šolo moramo vzdrževati, mi, ki smo tržaški meščani, na svoje troške, kljubu temu da plačujemo svoje davke. In potem ima dr. Mrach še pogum prigovarjati da naše rekriminacije niso utemeljene. Sicer se pa zanemarja slovensko šolstvo tudi v okolici. Kolikokrat je govornik že prosil v šolskem odseku, naj bi se rešilo vprašanje šol v okolici, za Padrič, Gropado in druge. A odgovarjalo mi se je vedno, da se stvar študira. (Dr. Ribař: Studira se že 15 let). Ta naša občina, ki ima sredstva, da troši pol miljona K na leto za srednje šole, katere je pripravljena sprejeti država v svojo oskrb, nima sredstev za najpotrebneje šole slovenske okolice. — Govornika veseli, da mu je dal dr. Mrach priliko, povedati vse to.

Posl. dr. Mrach je repliciral, da je upravna sodnija odbila zahtevo Slovencev po šoli v mestu. Dr. Ribař: Ni res! Upravna sodnija je odredila le nove poizvedbe). Da so dobili Slovenci pri volitvah toliko glasov, je kriva vlada, ker je z novo volilno reformo priključila mestnim volilnim okrajem del okolice!

Posl. Puecher je izjavii, da bodo socijatisti glasovali za predložene račune in proračun, ker to ne znači nikako zaupanje za obč. upravo.

Vsi predloženi računi so bili sprejeti z glasovi Italijanov in večine.

Na to je začela razprava o zakonskem načrtu o davku od prirastka na vrednosti nepremičnin. Generalne debate so se udeležili posl. dr. Pincherle, in dr. Brochi (ki je govoril dvakrat), ing. Luzzatto, dr. Richetti, dr. Puecher in referent dr. Zanella. Luzzatto in Richetti sta govorila proti predlogi, vsi drugi za. — Sklenjeno je bilo z vsemi proti 6 glasovom da se preide v podrobno razpravo. — Seja je bila zaključena ob 10.30 zvečer.

Domače vesti.

Gregorčič-Pajerjeva strahovlada v Gorici. Slednjič nas je „Gorica“ pošteno zadela, zalotivši nas na resnični — neprevidnosti. Kakor je čestita navada pri „Gorici“, pišejo tudi o dogodkih v deželnem zboru in o zaključenju istega kilometerske — klobase, ki jim živa duša ne more predvidjati konca. Umevno je, da se noben list, ki hoče svoje predale posvečati resnim in koristnim stvarem, ne bo spuščal v — labirint in kaos „Goričinih“ polemik ter tratil prostor in čas s prerekanjem z ljudmi, ki polemizujejo po načinu stare babe, ki se je prepirala z možem o imenitnem vprašanju, je-li se trava kosi ali striže in ki je, ko jo je mož v svoji jezi pahnil v vodo, že potapljajoča se še kazala iz vode z gibanjem dveh prstov, da se trava striže, kakor trdi ona . . . !

Zato opazujemo tudi mi le od daleč to klobasjo poplavo v „Gorici“ in se — smejemo! To moremo tem laglje, ker so mesto nas govorili drugi in nam dajali izborno orožje. In vse kaže, da so gospodje po naših citatih iz drugih listov postali skrajno nervozni. Ko smo najprej prinesli citat iz „Gazzettina popolare“, so „Goričini“ krmitelji še zmogli nekoliko prisiljenega humorja, da so skušali norce briti iz nas, češ: kaj briga svet, kaj piše „Gazzettino“, saj ga itak nikdo ne čita! Ali potem, ko so se oglašali eden za drugim in najrazličnejih političnih barv, je gospôdo minol humor, kajti o „Edinosti“, o „Gazzettinu“, o graški „Tagesposti“, o „Lavoratoru“, o „Neues Wiener Tagblattu“, o „Agramer Tagblattu“, o praški „Union“ in o še raznih drugih listih (ki pa jih mi nismo citirali vseh) vendar niso mogli — da-si so vse prej, nego plašljivci tudi v najdrznejih trditvah — trditi, da vseh teh listov — nikdo ne čita! Citati v našem listu so torej opravili radikalno delo in dosegli izboren efekt, ki se kaže v dejstvu, da so se „Goričini“ uredniki jeli obešati na postranske bagatele. In tako so tudi vas zalotili na — neprevidnost, ki pa je ozirom na jedro spornega vprašanja povsem irelevantna. Kakor rečeno, smo citirali mi liste raznih političnih barv, pri čemer nam je bila seveda pred očmi le njihova sodba o konkretnem vprašanju: o nasilstvu Gregorčič-Pajerjeve strahovlade, ki je prouzročilo zaključenje zasedanja deželnega zbora. Za to je šlo in nič druzega in zato smo citirali mi, ne da bi popravljali kake morebitne netočnosti v historijatu dogodkov v goriškem deželnem zboru. In tako smo ponatisnili sodbo „Lavoratora“, ne da bi bili s posebno pripombo popravili netočnosti češ, da je bil dr. Gregorin v predzadnjem zasedanju vržen iz deželnega zbora, dočim je v resnici v svoji opravičeni indignaciji sam vrgel Gregorčič-Pajerjevi strahovladi mandat pod noge.

Priznavamo, da smo bili neprevidni, ko nismo takoj popravili te „Lavoratorove“ netočnosti, ko smo vendar vedeli, da nimamo posla z lojalnimi nasprotniki, marveč zlobnimi, ki jim je duša zastrupljena in razdejana od sovraštva in strasti.

Ali trezni in razsodni ljudje nas bodo umeli in bodo primerno taksirali „Goričino“ zlobo, pripoznavaje, da pri rečenih citatih ni šlo za to, je-li kakov detajl iz prejšnjih dogodkov točen ali ne, marveč, da je šlo le za glavno vprašanje: **kako politični sodi in obsoja parlamentarni zločin in nasilje, ki ju je zagrešila Gregorčič-Pajerjeva strahovlada!**

Za to je šlo in nič druzega! Nu, ker se že zopet enkrat bavimo z „Gorico“, naj jej postrežemo še z enim kratkim citatom, ki jej pokaže, kako sodbo je izreklo glasilo tržaških konservativcev in „avstrijakantov“ — „Corriere Adriatico“, ki je pisal v svoji številki od 18. oktobra o *bastardski zvezi med Gregorčičem in Pajerjem*, kako je liberalno-italijanska-klerikalno-slovenska zveza zagrešala razne zlorabe, nepravilnosti in nezakonitosti, kako ni hotela italijanski ljudski stranki dovoliti zastopstva v deželnem odboru in to zato, ker ni hotela, da bi zastopniki te stranke kontrolirali upravo deželnih zakladov. Vršilo se je nasilje — je nadaljeval „Corriere“ — na poslovniku, insultiralo se je manjšino, ne da bi bil imel zastopnik vlade le eno besedo graje njim, ki zlorabljajo dobrohotnost vlade, se smatrajo absolutnimi gospodarji in se niti ne menijo za zakone in njihovo izvrševanje. Potem je tržaški list obžaloval, da ni vlada že poprej storila tega, in pozdravlja — nove volitve, ki naj bi odstranile iz deželnega zbora njih, *ki so prouzročili toliko zla.*

Gospodje naj lepo pridružijo še ta citat k vsem drugim, ki jim tako težko — leže na želodcu. „Goričinim“ čitateljem pa privoščamo zdravega želodca za prebavljanje — nadaljnih klobasarij.

Prijateljem in spoštovateljem dr. Laginje, ki z največim sočutjem pričakujejo vesti o bolezni, ki je tega ljubljenca naroda za kake tri tedne priklenila na posteljo, javljamo tolažljivo vest, da je bolezen krenila na bolje in da je ugledni in ljubljeni boritelj že začel ustajati.

Iz Trebič. — Poljski čuvaj Mihatin strelja na 5—12 letne dečke. Pred nekaj dnevi zalovil je poljski čuvaj Mahatin male otročiče v starosti od 5—10 let, ki so s par limanicami lovili ptičke. Ko so ti v mali bližini zagledali Mahatina, spustili so se v beg. Njemu se pa ni zljubilo teči za njimi, začel je torej streljati. Prišedši domov so ti otroci takoj razglasili po vasi to neverjetno in nezaslišano početje poljskega čuvaja.

Res neverjetno, nezaslišano je to početje našega čuvaja. Česa se ta Mahatin vsega ne lotuje?! Ali ni prav lahko možno, da v takem slučaju mali otrok za dobi kako dolgo trajajoče in celo neozdravljivo bolezen? Mari bi v takem slučaju Mahatin poravnal prizadetim starišem eventuelno narastle stroške lečenja? In kaj ta slavni Mahatin tako malo daja na življenje mladih, nedolžnih bitij?

Drug enak slučaj dogodil se je pred par leti nekemu 12-letnemu dečku. Gnal je živino s paše domov. Slučajno je šla ena krav iz vrste. Pastir je pobral kamenček ter ga rahlo zalučal za omenjeno kravo, hoteč jo na ta način spraviti zopet v vrsto, kar se mu je tudi posrečilo. — Ah, da ne bil bi nikdar zalučal tega kamena!

To početje je zapazil iz daljave Mahatin. Spustil se je za dečkom. Ko ga je pa deček zapazil, spustil se je tudi ta pred Mahatinom in začel se je pravi lov. Za par korakov je začul deček za seboj puškin strel. V velikem strahu je deček tekel še bolj. Omenjam, da se je godilo na pašniku, oddaljenem uro hoda od Trebič. — Ko je deček izgubil Mahatina iz-pred oči, počakal je živino ter jo gnal naprej proti domu. Nekaj minut pred vasjo pa je — v svoje veliko iznenadenje — zapazil v nekem klancu Mahatina, ki je, vsled prevelikega teka ves spehan, čakal malega fantička, da ga aretira. In res, zgrabil ga je za roke ter mu jih zvezal. Gnal ga je več časa tako zvezanega naprej. Na jok in prošnjo otroka pa ga je vendar spustil. — To je res že skrajno, da se ta človek — domišjevaje si morda, da s tem kaže gorečnost v službi — tako lahkomišljeno igra.

Metlo, brezovko, ali kaj enakega naj bi se zaupalo takemu človeku, ne pa orožja!

Posebno pa opozarjamo na ta dva slučaja kompetentno oblast, da ukrene potrebno, da se tega moža razoroži.

Kaj res ne dosežemo še v tem letu 200.000 K za obrambeni sklad? Nemci zbirajo že tretji milijon, Čehi in Poljaki so že zdavnaj presegli obljubljeno svoto narodni samoobrambi; le Slovenci smo tako malobrižni, da nam primanjkuje še 151 kamenov. Poznamo Slovence, ki bi lahko utrpeli po en ali tudi več kamenov; upamo, da se kmalu oglasijo in dopolnijo krog brambovcev Slovenije.

Predavanja o pomorskem pravu. V ponedeljek, dne 7. t. m., ob 7. uri zvečer začne vladni tajnik grof Smechia v dvorani prvega nadstropja c. kr. navtične akademije predavati o pomorskem pravu.

Naslednja predavanja se bodo vršila ob isti uri ob ponedeljkih, sredah in petkih mesecev: november, december in januvar, izvzemši praznike.

Zveza pekovskih pomočnikov sklicuje jutri, v nedeljo, dne 6. nov. ob 10. uri predpoludne v dvorani Mally v ulici Carducci št. 20, I. nadstropje shod, na katerem bo vodstvo zveze poročalo o občnem zboru gospodarjev glede odprave nočnega dela.

Zveza avstrijskih poštnih in brzojavnih uslužbencev, tržaška krajevna skupina, bo imela jutri v nedeljo ob 4. pop. protestni shod proti draginji. Na shodu se bo razpravljalo tudi o zadnji regulaciji neeraričnih poštnih uslužbencev.

Gibanje tramvajskih uslužbencev. — Tramvajski uslužbenci so imeli sinoči zopet shod, na katerem je odbor poročal o korakih, ki jih je napravil pri županu in namestniku. Župan je obljubil svoje posredovanje, a je med tem obolel. Namestnik je posredoval in dosegel s svojim posredovanjem toliko, da je družba poleg že preje dovoljenih priboljškov dovolila še v par neznatnih zahtev, a to brez vsake gotove obveznosti.

Župan je prosil potom odbora uslužbence, naj počakajo še par dni s konečno odločbo, v ponedeljek upa, da bo zopet dober in tedaj stori vse mogoče, da se ustreže zahtevam delavstva. Po burni debati se je sklenilo objaviti poseben proglas, v katerem se bo meščanstvo obvestilo o žalostnem položaju in da se počaka do 10. t. m. definitivnega odgovora in ugoditve vseh zahtev.

Veselica in otvoritev ljudske knjižnice v Škednju. Jutri v nedeljo otvori slov. akademično društvo „Balkan“ svojo deveto ljudsko knjižnico in sicer v Škednju v Sancin-Černotovi dvorani. Otvoritev bo spojena z ljudsko veselico in plesom in bo tako — z ozirom na važnost Škednja — imela bolj slavnosten značaj, kakor sicer ni navada ob takih prilikah. Zato smo prepričani, da bo dvorana polna. Veselica se prične točno ob 4. uri in konča še pred gledališko predstavo; tako je udeležba omogočena vsakemu.

Danes zvečer ob 8. uri priredi nam naše vrlo kolesarsko društvo „Balkan“ v prostorih „Trg. izobraževalnega društva“ v ulici S. Francesco št. 2 svojo plesno zabavo. To pa ne bo samo kaka navadna plesna zabava, ampak tu bo pripravilo dvokolo nekaj posebnega.

Nikdo torej naj ne manjka danes zvečer!

Vremensko poročilo. Dunaj 4. Vremenska opazovalnica naznanja slabo vreme, padavine, viharje.

Koledar in vreme. — Danes: Cahrija. — Jutri: 25. ned. po Bink.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoludne + 16° Cels. — Vreme včeraj: oblačno.

Vremenska napoved za Primorsko: Oblačno in deževno. Hladni vetrovi. Počasno boljšanje.

Tržaška mala kronika.

Avtomombil povozil 5-letnega dečka. V ulici Istria je včeraj povozil neki avtomobil nekega 5-letnega dečka. Dečka so peljali v bolnišnico, a je že na poti umrl. Krivda je — po naših informacijah — edino-le na strani šoferja, ki je prehitro vozil. —

Nezgoda parnika. Včeraj zjutraj je z Reke priplul v naše pristanišče parnik paroplovnega društva „Adria“ in se je vsidral v svobodni luki ob premogovnem pomolu. Ob manevriranju je pa parnik s tako silo zadel ob pomol, da je zadobil veliko luknjo. Sinoči bi imel parnik odpotovati v Brazilijo, vsled omenjene nezgode je pa moral odložiti odhod.

Aretirana radi tatvine. Alojz Campos, sprevodnik državne železnice iz Gorice, se je sinoči nahajal v krči „Pri veselem sodarju“ v ul. Beccherie št. 45. Tamkaj je naletel na neko Antonijo Fabiani, staro 24 let, iz Mokronoga ter začel ž njo razgovor. Med govorom je pa ženska zmaknila sprevodniku iz žepa listnico, v kateri je bilo 60 K. Campos je tatvino ovadil policiji, ki je Fabijanovo spravila pod ključ.

Težko ranjen na lovu. Gospod Frank Holt Lloyd, solastnik znane livarne, se je v nedeljo z nekaterimi prijatelji podal na lov v ljubljansko okolico. Na lovu je neki gospod, sproživši puško, zadel pomotoma gospoda Holta v glavo. G. Holt se je zvrnil na tla. Prenesli so ga v bližnjo vilo, kjer mu je zdravnik izvlekel šibre. Zdravstveno stanje g. Holta je opasno, ne da bi se bilo pa ravno bati za njegovo življenje.

Nagla smrt epileptične ženske. Marijo Zittmayer, 27-letno dninarko, stanujočo v ul. Concordia št. 5, je včeraj po polunoči hudo napadla padavica. Čim so jo prinesli v bolnišnico, je vzdihnila. Truplo so prepeljali v mrtvašnico pri Sv. Justu.

Izpred sodišča.

„Piccolov“ rekurz zavrnjen.

Našim čitateljem je gotovo še v spominu, kako tendencijozno je poročal „Piccolo“ v svoji št. od 5. septembra t. l, o prihodu izletnikov puljske „N. D. O.“ v Trst in o njih vsprejemu od strani tržaških Slovencev dan prej, namreč v nedeljo, dne 4. septembra t. l. Na to tendencijozno poročilo je bil dr. Josip Mandić, kakor predsednik tržaške „N. D. O.“, prirediteljice tega izleta, poslal „Piccolu“ popravek, ki ga pa „Piccolo“ ni objavil v zakonito določenem roku, na kar je dr. Mandić takoj vložil kazensko ovadbo proti odgovornemu uredniku „Piccola“, Juliju Cesariju, radi prestopka proti § 21 tiskovnega zakona.

Na razpravi, ki se je vršila dne 9. septembra pred okrajnim sodnikom Comelom, je bil „Piccolo“, v osebi njegovega odgovornega urednika, obsojen v plačilo globe v znesku 80 kron in takojšnjo objavo dr. Mandićevega popravka. In res se je ves Trst smejal, ko je „Piccolo“ naslednjega dne priobčil celo kolono obsegajoči popravek. Obenem je pa „Piccolo“ vložil rekurz proti razsodbi radi krivde in kazni. In včeraj predpoludne se je vršila na deželnem sodišču v drugi inštanci tozadevna razprava.

Razpravi je predsedoval podpredsednik deželnega sodišča vitez Perišić, a votantje so bili deželnosodni svetniki Pistotnik, Milost in Stegu. „Piccolo je bil zastopan po odvetniku dr.u Ricchetti-ju dočim je svoje interese kakor avktor popravka zastopal dr. J. Mandić osebno.

Takoj na začetku razprave je predsednik izrazil nado, da se bo hotel dr. Mandić, v svrho olajšanja razprave, posluževati italijanskega jezika.

Dr. Ricchetti je prosil dr.a Mandića, naj stori to njemu na uslugo, *na kar je dr. Mandić pristal na to.*

Predsednik je na to prečital dr. Mandićev popravek in pa zapisnik prve razprave in zatem je podelil besedo dr.u Ricchetti.

Dr. Ricchetti je trdil, da dr. Mandić ni bil pooblaščen poslati popravka. Dr. Mandić bi bil pooblaščen poslati popravek glede svoje osebe ali glede društva, kteremu je bil predsednik, nikakor pa ne za drugo društvo. In puljski izletniki so bili člani drugega društva, in ne onega, kateremu je bil dr. Mandić predsednik.

Dalje je dr. Ricchetti trdil, da popravek ni odgovarjal zahtevam zakona, ker ni vseboval le dejanjskih popravkov, temveč tudi ocenjevanja, ki so bila stavljena proti nasprotnim ocenjevanjem.

Sodišče naj torej popravi razsodbo prvega sodnika v prvi vrsti zato, ker ni bil dr. Mandić pooblaščen poslati dotičnega popravka, in v drugo zato, ker popravek sam ne odgovarja zakonu. Naj torej sodišče kasira razsodbo prvega sodnika in obsodi dr.a Mandića v plačilo stroškov prve in druge instance.

Predsednik je na to podelil besedo dr. Mandiću, ki je najprej pobil nasprotnikovo trditev, češ, da on ni bil zakonito pooblaščen, in da ni imel pravice poslati „Piccolu“ sporni popravek. Puljska „N. D. O.“ ni druzega nego hčerka, filijalka, ali recimo nekaka krajna skupina tržaške „N. D. O.“, ki je centrala, od katere so odvisne vse krajne skupine, in kateri je bil on tedaj predsednik. Sicer je pa tržaška „N. D. O.“ povabila člane puljske „N. D. O.“ v Trst, in je bila na ta način tržaška „N. D. O.“ prirediteljica izleta in ostale slavnosti iz dne 4. septembra t. l. Ker je pa „Piccolo“ o prihodu izletnikov v Trst in o vsprejemu istih se strani tržaške „N. D. O.“ poročal na način, ki je bil poniževalen za vso prireditev, je bil on kakor predsednik tržaške „N. D. O.“, to je prirediteljice, edini poklican v to, da popravi neresnične „Piccolove“ trditve. (Tu je govornik prečital dotični § društvenih pravil „N. D. O.“ — če se ne motimo § 14 — v katerem je rečeno, da „nasproti oblastim in nasproti tretjim osebam zastopa društvo predsednik, oziroma, če je on zadržan, eden podpredsednikov.“) „Ker je šlo za društvo, kateremu sem jaz predsedoval, je dejal govornik je bila moja sveta dolžnost in ob enem sem tudi imel pravico, da nastopim proti trditvam, ki bi bile mogle škoditi po meni predsedovanemu društvu, in poslati popravek“.

Glede trditve nasprotnika, češ, da popravek ne odgovarja zahtevam zakona, ker da ne vsebuje le bistvenih popravkov, ampak da stavlja ocenjevanja proti nasprotnim ocenjevanjem, je dr. Mandić trdil, da je njegov popravek strogo stvaren. „Kajti — je dejal govornik — „Piccolo“ je trdil, da so imeli izletniki žalostne obraze, a jaz sem jih videl radostnih obrazov. Tu torej ni „Piccolo“ ocenjeval obrazov izletnikov, marveč trdil d e j s t v o, da so bili obrazi izletnikov žalostni, a jaz — ki sem jih videl bliže nego „Piccolov“ poročevalec. — trdim, da je iz teh obrazov sijala radost. To bi bilo nekako tako, kakor če bi „Piccolo“ trdil, da so zidovi te dvorane temni, dočim jaz, se svojimi zdravimi očmi vidim, da so svetli!“

In tako je dokazal glede vseh točk popravka, da se gre le za stvarne popravke, in ne za ocenjevanje.

Sklenil je svoje temeljito izvajanje rekši, naj sodišče zavrne rekurz in potrdi razsodbo prvega sodnika.

Ko je na to dr. Ricchetti repliciral, je najprej zahvalil dr.a Mandića, da se je posluževal laškega jezika in rekel, da smatra *kakor izkaz posebnega spoštevanja do njegove osebe.* Na to je skušal še enkrat dokazati, da dr. Mandić ni bil pooblaščen poslati popravka in da popravek ni odgovarjal zahtevam zakona.

Dr. Mandić je odgovoril na kratko, na kar se je sodni dvor vmaknil v posvetovalnico.

Tekom posvetovanja *sta dr.u Mandiču čestitala* na njegovem temeljitem, jasnem izvajanju dr. R i c c h e t t i in dr. P r e z i o s o, glavni urednik „Piccola“.

Po več nego uro trajajočem posvetovanju se je sodni dvor vrnil v dvorano in predsednik je prečital *razsodbo, s katero se* **zavrača „Piccolov“ rekurz in se potrjuje razsodbo prvega sodnika.**

V utemeljevanju razsodbe je rečeno, da je popolnoma dokazano, da je bil dr. Mandić pooblaščen poslati dotični popravek, in da je dotični popravek odgovarjal zahtevam zakona, ker je vseboval le stvarne popravke bistvenih trditev.

Naše gledališče.

To nedeljo bosta torej dve predstavi: popoludne ob 4. uri

„SLADKOSTI RODBINSKEGA ŽIVLJENJA“,

prekrasna salonska burka, ki je dosegla pri nas in povsod še najlepši vspeh. Ta predstava je namenjena tistim, ki daleč stanujejo ali ki iz kakega drugega vzroka ne morejo priti k predstavi ob 8. uri zvečer, ko bo vdrugič v letošnji sezoni

„REVIZOR“,

slavno delo velikega Rusa Gogolja, satira, ki je dosegla po vseh gledališčih najlepši uspeh in zaporednih vprizoritev.

Tudi pri nas je bila to otvoritvena predstava, ki nam je dokazala, da znamo ceniti to lepo delo plemenitih idej in zasluženih bičanj na tedanjo in sedanjo rusko družbo, ki pa se mnogo ne razlikuje od druge, drugod živeče.

Vstopnice za obe predstavi prodaja vratarica „Narod. doma“. Vsak naj se torej potrudi za vstopnice.

Tržaška gledališča.

POLITEAMA ROSSETTI. Danes premijera Smaregliove opere: „Nozze istriane“ (Istrska svatba).

EDEN. Varijetetna predstava.

Poslano*)

Podpisani si šteje v čast naznaniti p. n. občinstvu, da se danes v soboto, 5. t. m. na novo otvori znani

Buffet ex „Tisi“
ulica Nuova št. 20.

Izbrana jedila in Dreherjevo pivo I. vrste, mrzla jedila v velikem izboru.

Pričakujoč za dobrohoten obisk se zahvaljuje udani

MICHELE PECHIAR,
bivši najemnik „Trattoria Rosa“.

*) Za članke pod tem naslovom uredništvo odgovarja le toliko, kolikor mu zakon veleva.

Odlikovana pekarna in sladščičarna
z zlato kolajno in križcem na mednarodni obrtni razstavi v Londonu leta 1909
Acquedotto 15 - Podruž. ul. Miramar 9
naznanja slavnemu občinstvu, da ima **trikrat na dan svež kruh.**
Prodajalnica je tudi dobro preskrbljena z vsakovrstnimi biškoti posebno za čaj. Ima razna fina vina in likerje v buteljkah in fire desertne bombone. Sprejema naročila za vsakovrstne torte, krokate itd., kakor tudi vse predmete za peči. Ima tudi najfinejšo moko iz najboljših mlinov po najnižji ceni. Brezplačna postrežba na dom. — Priporoča se slavnemu občinstvu z odličn. spoštovanjem **Vinko Skerk : Trst**

Peter Jeraj
Zaloga pohištva
Ulica Vincenzo Bellini 13
vogal ulice S.ta Caterina *TRST*

Glasovita krojačnica Anton Grosser
TRST, CORSO 21, II. nad.
Bogata izbera blaga tu- in inozemskih (angleških) tvrdk.

Išče se čevljarskega pomočnika, sprejme se ga tudi z dežele. Oglasiti se je pri vratarju, Acquedotto 9. 1851

Učiteljico nemščine se išče za vsaki pop l-dan. Kje? pove Inseratni oddelek Edinosti. 1830

Ljudska kavarna in domača kuhinja se priporoča slav. občinstvu, Via Sette fontane 7. 1850

Pristni, dober brinjevec se vdobi pri Lovru Šibeniku v Šiški pri Ljubljani. 1681

Zaloga in delavnica za kožuhovine **F. VIDALI, Trst via S. Lazzaro 22**
Prejemlje naročbe, poprave in čiščenje vsakovrstnih kožuhovin.
Shranjuje kožuhovine z jamstvom zoper kakoršno si bodi škodo

Trst - Via Arcata - Angolo via Sapone št. 9 - Trst
„All' Artigiano“
Trst, via Arcata -- Angolo via Sapone 9
izgotovljene obleke
za moške in dečke. -- Izbor hlač in srajc za delo.
Trst - Via Arcata - Angolo via Sapone št. 9 - Trst

Hotel - Restauracija
ABBAZIA
TRST - ulica Geppa 20 - TRST
DANES IN VSAKI DAN
Nova dun. družba
ORPHEUM
L. Roth, najboljša humoristična pevka na Dunaju. K. Uhl, drast. komik z novimi dovtipi. La bella Reina, subretka. M. Uhl, pevka. Duo Dolfey, originalni holanski ples. H. URBAN, kapelnik.
Vsaki večer nova burka.
VSTOPNINA 80 VINARJEV
ZAČETEK OB 8. ZVEČER.
Svetlo in temno pivo. — Dunajska kuhinja.
S spoštovanjem
JOHANN WOSCHITZ.

Otvoritev nove slovenske trgovine!
Čevljarska zadruga v Mirnu pri Gorici naznanja, da je otvorila **v Trstu, v ulici Barriera vecchia štev. 38**
prodajalno obuval
LASTNEGA PRIDELKA
Zadruga izdeluje vsakovrstna obuvala **od najpriprostejšega do najfinejšega ter sprejema tudi poprave.**
Priporočamo se torej slavnemu občinstvu, da se poslužuje vedno izdelkov naše zadruge, a bode naj slavno občinstvo tudi prepričano, da se bo z našimi izdelki zelo zadovoljilo. **Cene zelo nizke.**
NAROČBE SE IZVRŠUJEJO TOČNO.

OSKRBNIŠTVA
Posreduje pri nakupu in prodaji in zamenjavi realitet v mestu, na deželi, gospodarskih in gozdarskih, in :: :: pri posojilih na hipoteke. :: ::

Računski bureau
Nicolò Coassini, Trst
via Cecilia štev. 14.

Velike nove prodajalnice pohištva in tapetarij
:: Paolo Gastwirth ::
TRST, ul. Stadion št. 6 - Telefon 22-85 (hiša gledališča Fenice)
Dva oddelka: Fino pohištvo — Navadno pohištvo. Cene zmerne.
Bogata izbera izbera popolnih sob od **300** do **4000** kron. Jedilne sobe. Sprejemne in kadilne dvorane v najnovejšem slogu. — SPECIJALITETA: Železno in medeno pohištvo
Bogata izbera vsakovrstnih stolic. — Popolne opreme in posamezni deli.

Salvator Iglesias y Comas
Zamaški in španjski šuri
lastnega pridelka. - Tovarna v San Feliu de Guixols (Španjska).
Zaloga v Trstu, ulica Paduina št. 8, Trst.

Društvene vesti.

Jugoslovansko akademično društvo „Sloga“ v Ljubnu si je izabralo 29. m. m. na občnem zboru sledeči odbor: predsednik jur. Miloslav Radivovič, stud. mont. I. tajnik Stjepan Consolari, stud. mont. II. tajnik Milan Dlustuš, stud. mont., blagajnik Manfred grof Borelli Vranski, stud. mont., knjižničar Friderik Janežič, stud. mont. Revizorja: Dragutin Tibold, cand. mont., in Veljko Jovanović, stud. mont.

Tržaško pogrebno društvo pri Sv. Jakobu naznanja svojim članom, da se vrši vsako drugo soboto redna odborova seja v prostorih Konsumnega društva pri Sv. Jakobu. Kdor se želi vpisati, naj pride danes zvečer ob 8. uri v Konsumno društvo.

Telovadno društvo „Sokol“ v Trstu. Danes zvečer ob 9. uri se vršé navadne plesne vaje v društveni telovadnici. Poučuje se novi ples „Lanciers valsé“. K obilni udeležbi vabi — Veselični odsek.

Odsek trž. Sokola v Rojanu, naznanja da se bodo plesne vaje vršile v bodoče ob nedeljah in ne več ob sobotah.

Akad. tehn. društvo „Tabor“ v Gradcu si je izvolilo na občnem zboru dne 29. X. t. l. sledeči odbor: Predsednik cand. iur. Alojzij Trstenjak; podpredsednik cand. iur. Anton Potočnik; tajnik cand. chem. Vl. Frankovič; blagajnik stud. iur. Zvonko Pernat; knjižničar cand. phil. Karol Kranjc; gospodar stud. geod. Karol Škerk; namestnika: stud. iur. Julij Bučar in stud. geod. Janko Hreščak; pregledniki: cand. tehn. Fran Fischer; cand. med. Stanko de Gleria; cand. phil. Fran Šlibar.

Akademično društvo slovenskih tehnikov na Dunaju si je izvolilo sledeči odbor: cand. ing. Ladislav Bevc, predsednik; stud. ing. Ladislav Geržina, podpredsednik; stud. ing. Janko Schweiger, tajnik; stud. ing. Maks Slejko, blagajnik; stud. chem. Srečko Ferjančič, knjižničar; stud. ing. Božo Srebre, odbornik.

Skupina delavcev v plinarni sklicuje za danes 5. t. m. ob 9. uri zvečer sestanek v „Gospodarskem društvu“ pri Sv. Jakobu. Vabi na mnogoštevilen obisk.

DAROVI.

— Z Vrdelce: Za podružnico CM. darovala je g.a Josipina Majcen 2 K. V krčmi Gospodarskega društva v pušici nabralo se 20 K. Srčna hvala vsem onim, ki so le eno stotinko položili domu na altar! Vrdelčani, skrbimo, da bo pušica zopet čim prej polna!

— Za bodoči otroški vrtec v mestu so darovali sledeči: Ličen 2 K, Živec K 1 80, Mamilovič K 1·70, Pertot D. K 1·20, Stanič 70 st., Andrlič 70 st., Volk 50 st., Jug 40 st., Grguričin, Brdon, Miljavec, Čok, Batič V., Pahor R., Lestan in Bavčer J. po 1 K. Skupaj 18 K 30 st. — Denar se vloži v Trg.-obrtno zadrugo.

— Za svetoivansko podružnico CM. je daroval g. Vanče Batilore K 1·22; v Gosp. društvu na Frdeniču so nabrali pri botrinjah malega Svetka Križmančič-a K 3; skupaj K 4·22. — V Ljubljano se je poslalo iz „angeljčka“ v Nar. domu K 37·38, iz onega „učit. kružka“ ravno tam K 28·60; skupaj K 65·98.

Nabiralniki so še v nastopnih narodnih gostilnah: v „Gospodarskem društvu“ na Frdeniču; „na Višavi“, g. Suban; pri „Francu“, g. Živic, in pri g. Briščeku.

Vesti iz Goriško.

Pokopanih je bilo na Goriškem pokopališču od 1. nov. 1909 do 31. okt. 1910 — 788 oseb.

Goriška podružnica „Društva slov. prof. v Ljubljani“ priredi danes v soboto svoj prvi sestanek. Razgovarjalo se bo o načrtu službene pragmatike. Začetek ob osmih zvečer „pri Jelenu“. Ta podružnica ima v poslovnem l. 1910—1911 slodeči odbor: Predsednik: Ivan Košnik c. kr. realč. prof., podpresednik: Martin Mastnak c. kr. gimn. prof., tajnik: Ivan Koštial c. kr. učit. prof., blagajnik: Fran Povšič c. kr. gim. prof., odbornik: dr. Ivan Merhar c. kr. gim. prof. v Trstu, odbornikov namestnik: Ludovik Vazzas, c. kr. učit. prof.

x **Drž. gimnazij v Gorici.** Čujemo, da je fin. ministerstvo načeloma privolilo v to, da se zgradi za ta zavod novo poslopje. Pa je tudi skrajni čas, da se odpravijo sedanje škandalozne razmere; samo bati se je, da se bo z gradnjo novega poslopja zavlačevalo tako, kakor je pri tacih štvareh že v navadi.

x **Solkanske mizarske zadruge** nepremičnine je kupila na dražbi „Trg. obrt. zadruga“ za 86.000 K.

x **Nov odvetnik.** Odvetniški koncipijent gosp. dr. Dinko Puc je napravil v Trstu odvetniški izpit v zelo dobrim vspehom. V kratkem otvori svojo odv. pisarno v Kutinovi hiši, semen. ul. št. 1. Dr. Puc je eden najboljših juristov izmed mlajše generacije.

Razne vesti.

Repi bivolov kot ženske kite. — Petrogradskemu dnevniku „Svjet“ se poroča: Brivci v Irkutskem kupujejo od trgovcev z živino repe bivolov, zlasti bele barve, in jih pošiljajo v Moskvo in Petrograd. Funt osnaženih takih repov velja 15 do 45 rubljev. V Petrogradu in Moskvi se repi še enkrat kemično snažijo, razno barvajo in potem kot ženske kite po svetu prodajajo.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 stot. besedo. Mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanja pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj ins. oddelku.

Hiša na deželni cesti poleg Bohinjskega jezera, v kateri se nahaja dobroidoča gostilna in se oddajajo sobe za tujce, se proda z vso opravo. Več se poizve pri lastniku: J. Logar — P. Gorje pri Bledu (Kranjsko). 1836

Kat. vd. Mulej Trst, Piazza Ponterosso št. 6. Trgovina jestvin in kolonijal. Zaloga sveč, mila in čistila v prid družbe sv. Cirila in Metoda. Priporoča se Ivan Bidovec. 1846

Gospodična srednje starosti se želi seznaniti s pridnim in poštenim mladeničem. Resne ponudbe pod „Travnik“, poštno ležeče, glavna pošta — Trst. 1847

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem se preselila z ljudsko kavarno in kuhinje iz ulice Olmo v ulico Sette fontane št. 7. Za obilen obisk se priporoča T. Th. 1849

Odda se mala sobica ulica Gaspare Gozzi, 3, II. nadstr., vrata 5. 1732

Odda se sobica na svetlem pri slovenski družini, 14 kron mesečno, via Farneto, 49. 1848

Zemljišče na prodaj v Rojanu pri cesti nad cerkvijo v malih parcelah in po nizki ceni. (Denar za zidanje se tudi vdobi. Več se izve pri upravi „Edinosti“. 1842

Širite EDINOST

Sadnega drevja več tisoč krepko raslih jablan, hrušk, češenj, breskev, dobrih vrst. Bilf 30.000 zavarovano najbolje Montikole in Riparije odda po ugodni ceni „Vinarsko sadjarsko društvo“ v Rihenberku. 1743

Vinarsko in gospodarsko društvo v Komnu razpisuje s tem službo društvenega krčmarja. Prošnje do 20. novembra 1910. — Nastop službe 1. decembra 1910. Vsi pogoji na razpolago pri načelstvu društva. — Načelstvo. 1835

Na prodaj hiša z dvemi stanovanji, vrtom, hlevom, vodo in 1600 sežnjev obdelanega zemljišča. Proda se tudi na obroke z obrestmi od 4 od sto. 1833

Naznanjam da sem odprl gostilno v ulici San Marco 21. Točim vsakovrstna vina in budjevško pivo. Mrzla in gorka jedila vedno na razpolago. Za cenjeni obisk se priporoča Viktor Košić. 1667

Gospodična spretna pisarica na stroju, vešča slovenščine, italijanščine in nemščine naj se obrne za sprejem na c. kr. okrajno glavarstvo v Voloskem. 1845

Odda se lepa soba, meblirana z razgledom na vojaški trg. Oglasiti se je pri vratarju ulica Giorgio Galatti 18. 1738

Zavod za izdelovanje in barvanje kožuhovine.

Antonio Alberti

Trst, ulica Ponziana 665

TELEFON 23—56

Zaloga in bogata izbera vsakovrstnih kožuhovin. — Prevzema naročbe in vsako popravljanje. — Čisti in pere vsako vrst kožuhovine.

Kupujte KOLINSKO CIKORIJO!

Mlado in cvetoče, zdravo in veselo

nemore ostati nobeno dekle in nobena gospodinja, katera se mora mučiti leta in leta v kuhinji in v gospodinjstvu pri pranju in umivanju s slabim milom. — Pri porabi

Schicht-ovega mila

se varuje roke in doseže hitro, brez truda in napora snežno belo perilo.

Zdravilno pivo (dvojnega kvasa)

založna znamka „SVETI ŠTEFAN“

Zdravniki-profesorji Cervelli, Garzilli, Cassini, Fiore in Manciai iz Rima, zdravnik Lizza iz Neapolja ter še več drugih so izjavili, da je to pivo ne samo izvrstnega okusa, ampak tudi koristno **za nervozne in anemične in vrhu tega za konvalescente in matere, ki dojijo.**

Prodaja se v boljših prodajalnah jestvin.

Zaloga: v Trstu, via Valdirivo št. 32. - Telefon št. 2201

Zaloga v Gorici pri gg. A. & F. Anderwald, Corso G. Verdi 32. (A)

ALEKS. FRANC MAYER - TRST

žgalnica kave

TELEFON 1743.

Najboljši vir za dobivanje pečene kave.

EMPORIUM gramofonov, plošč in druge potrebščine

E. ZANETTI

Trst, ulica Cavana 4.

Najbolje oskrbljena zaloga dežele. Izbera plošč: velikih, dvojnih, slovanskih **po 2 K** komad. Vse druge znamke z 20% odbitka.

Krasni gramofoni po 18 kron

Veliki popustki preprodajalcem. Katalogi zastonj. — Pepravlja se.

Mihael Pahor

BAZOVICA.

Trgovina jestvin

moke, otrobov, mila, sveč, olja, kisa itd. Oljnate barve in barve z vodo za zidove itd.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez vsake bolečine

Dr. J. Čermák zobozdravnik | **V. Tuscher** koncesij. zobni tehnik

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. n.

TRVDKA

Adolf : Kostoris

skladišče oblek za moške in dečke

Trst, via S. Giovanni 16, I.

TELEFON štev. 16-83.

(zraven restavracije Cooperativa ex Hacher) prodaja na mesečne ali tedenske obroke obleke in površnike za moške, perilo itd.

Najdogovornejše cene.

POZOR! Skladišče ni v pritličju, ampak v prvem nadstropju

Pomembne dobičke

Vam nudi direktni nakup

v moji trgovini. — Samo enkrat poskusite in ostanete za stalno moji odjemalci.

Od vsak dan napravljenih ostankov 3—8 dolgih garantirano zmožnih pranja, brez napak fortiram 1 zavoj **40-45 metrov le za K 16**

sortirani **Kanafas** za posteljno prevleko, **Strapacoxford** za moške srajce, **Franc. cefir** za srajce in bluze **Valerie flanela** v lepih priznih vzorcih. **Plavino** za predpasnike v in obleko za doma. **Močno trpežno platno** za perilo. — Dalje kot posebno specijaliteto najbolje kar je dobiti 1 zavoj **z 30-35 m le K 17·50** z najmenitnejšimi novostni blaga za damsko obleko, kakor: **baršent, islandsko modno flanelo, Hermelin-kazan** za toalete, bluze, spalne obleke, za obleko doma in otrok, **piké baršent** bel in pisan. Vse elegantnega žanra. **Prodajalna cena nad 30 K** Pošilja se proti povzetju z jamstvom, da se denar vrne, ako pošiljatev ne ugaja. Pošiljatve nad 30 K franko. Bogati vzorci mojih izdelkov (ne od ostankov) na željo zastonj in franko.

Tkalnica R. HORNER, Nachod Češko

POZOR!!!

Popolnoma na novo opremljeno

GOSTILNO gosp. Petriča

sem danes odprl v ulici Valdirivo stev. 40.

Jamčim za najboljo točno postrežbo in z dobrim domačim kakor tudi dalmatinskim, istrskim in vipavskim vinom. Gorka in mrzla jedila vedno na razpolago. — Za obilen obisk se priporoča udani

Nicolò Zubrinić.